Муркаш район хаçачĕ

Çĕнтерӳ ялавĕ

1944 çулхи майăн 5-мĕшĕнченпе тухать

60 (7700) № ✻ Юн кун, 2009 çулхи июлĕн (утă) 29-мĕшĕ ✻ Хакĕ ирĕклĕ

Симĕс ĕç çи

Ёçе йĕркеленме пĕлни – малти вырăнта

Пĕрлешӳллĕ хуçалăхсенче çитес хĕл кунĕсене хатĕрленсе обществăлла выльăхчĕрлĕх валли тăрăшсах апат янтăлаççĕ. Вăл тата алăк умне çитнĕ вырмана кĕтни епле пынипе паллашса иртнĕ эрне вĕçĕнче эпир Суворов ячĕпе хисепленекен ял хуçалăх производство кооперативĕнче пултăмăр. Пултăмăр та ĕçлемен çынна курманнипе савăнтăмăр.

Хуçалăхăн трактор паркĕнче пулсан хастар механизатор Радонеж Виссарионович Кузнецов кооператив иртнĕ çул туяннă «Акрос-530» тырă вырмалли комбайна ĕçе хатĕрлесе çитернине куртăмăр. Тĕрĕслев хыççăн «хир карапĕ» юсавлăхпа та, пушар хăрушăрлăхне пăхăнассипе те, çĕнĕлле ĕçлеме хатĕррипе те хире тухма ирĕк илчĕ.

– Икĕ эрне ытла юсаса ĕçе хатĕрлерĕмĕр «хир карапне». Иртнĕ çул вăл пулăшнипе 1870 тонна çĕнĕ тырă вырса кĕлете кĕртнĕччĕ пулсан, кăçалхи ĕмĕтсем маларах тăраççĕ, – терĕ ĕçе тухма ирĕк паракан хута илнĕ май ĕçре кушăрхана аллипе пит тăрăх юхакан тарне шăлса илсе Р. Кузнецов.

Парк çумĕнчи тӳперен вара çывăх çаранта хуçалăхри механизациленĕ бригада выльăх апачĕ хатĕрлессипе мĕнле ĕçлени алă тупанĕ çинчи пек курăнать. Ю. Орлов, Н. Семенов, Ф. Журавлев механизаторсем тытса пыракан çулакан агрегатсем хыçĕнче икшер техника симĕс масса кĕтсе тăраççĕ. Икĕ трактор тулнă прицепсемпе фермăна çывхарать. Сенаж траншейи çинче вара А. Иванов, В. Яковлев, А. Кортов тракторĕсем пĕр чарăнми килнĕ массăна пусăрăнтараççĕ. Хуçалăхăн тĕп инженерĕ Г. Викторов та кунтах **(сăн ӳкерчĕкре).**

– Ёç условийĕсем тивĕçтернĕрен мал ĕмĕтлĕ бригада кунсерен 400 тонна сенаж янтăлать. Виçĕ талăкра пĕр яма хупăнчĕ, паян-ыран тепри те хупăнмалла. Çапла вара хĕл валли 570 тонна утă (110 процент) пур тата сенаж çителĕклĕ (2500 тоннăна яхăн) пулни вырмана тулли кăмăлпа тухма май парать, – терĕ техника ĕçне тĕрĕслесех тăракан инженер.

Ёç условийĕсем хăйсене тивĕçтернине симĕс масса турттаракан 5 водительпе (И. Николаев, М. Яковлев, Е. Филиппов, В. Орлов, И. Дмитриев) 4 тракторист та (Н. Ивашкин, Н. Зарубин, Андрейпа Александр Архиповсем) хирĕçлемерĕç.

– Кунтах кунне 2-3 пин тенкĕ ĕçлесе илме пулать пулсан, пире Мускав укçи кирлех те мар, – терĕç симĕс массăна пушатса каялла хире васкакан трактористсем.

Ёç условийĕсене кура вĕсен чăнах та ларса калаçма та вăхăт çук.

А. БЕЛОВ.
Автор сăн ӳкерчĕкĕ.

Утă – план чухлĕ

Вырма уйăхĕ çывхарать. «Хир карапĕсем» хире тухичченхи уяр кунсемпе туллин усă курса пĕрлешӳллĕ тата килти хушма хуçалăхсенче выльăх апачĕ хатĕрлес тапхăр малалла пырать.

Район администрацийĕн ял хуçалăх пайне пĕрлешӳллĕ тата хресчен (фермер) хуçалăхĕсем тăратакан оперативлă кăтартусемпе ытларах çĕрте выльăх апачĕ хатĕрлес ĕçе кăçал тивĕçлипе тытса пыни курăнать. Июлĕн 27-мĕшĕ тĕлне районĕпе нумай çул ӳсекен курăксене 7444 гектар (77 процент), пĕр çул ӳсекен курăксене 701 гектар (41 процент) çулнă. Район пĕтĕмпе 7063 тонна (125 процент) утă, 2910 тонна (35 процент) сенаж, 14398 тонна (73 процент) силос, 80 тонна витаминлă курăк çăнăхĕ янтăланă.

Пур апата та планпа пăхнинчен ирттерсе хатĕрленĕ хуçалăхсем хальлĕхе районта виççĕ: «Передовик», Суворов яч. хис., Чкалов яч. хис. хуçалăхсем. Выльăх апачĕ хатĕр хуçалăхсем умри вырмара та ăнăçлă ĕçлессе шанас килет.

Вырма вăхăчĕ çитнипе пĕрлех çĕр ĕçченĕ кĕр акине те паянах хатĕрленет. Ёнерхи кун тĕлне районти пĕрлешӳллĕ хуçалăхсем кĕрхи культурăсем акма 2701 гектар çĕр хатĕрленĕ. Кунта Суворов яч. хис. хуçалăх уйрăмах тăрăшуллă пулни курăнать. Анаткассисем 735 гектар çĕртме пуссине акана хатĕр тытаççĕ. «Ударник» хуçалăхра кунашкал пусă 550 гектар йышăнать. Çĕнĕ технологие çирĕп пăхăнса пыракан хуçалăхсен çитес çулхи тыр-пул тухăçĕ те пĕчĕк пулмасса паянах шанма пулать.

Республикăра

Тепĕр 300 миллион тенкĕ – ĕççĕррисене пулăшма

Чăваш Республикин Правительствин 2009 çул валли республикăра пурăнакансене ĕçпе тивĕçтерме пулăшмалли республикăри тĕллевлĕ программине пурнăçлама федераллă бюджетран 500 миллион тенкĕ, республика бюджетĕнчен 26,32 миллион тенкĕ уйăрма палăртнă. Ку тĕнчери финанс кризисĕ вăхăтĕнче ĕççĕрлĕх ыйтăвне татса пама пулăшмалла.

Пĕрремĕш тапхăрта çак программăна пурнăçлама апрель уйăхĕнче республика бюджетĕнчен 6 миллион тенкĕ ытла, федераллă бюджетран 200 миллион тенкĕне яхăн куçарнă. Çак суммăн 60 процентне тĕллевлĕн усă курнă та ĕнтĕ. Республикăра программăпа палăртнă мероприятисене тимлесе пурнăçа кĕртнине кура, çак кунсенче федераллă бюджетран тепĕр 300 миллион тенкĕ республика хыснине çитнĕ.

Программăра палăртнă тăрăх, ку укçа-тенкĕне массăллăн ĕçрен кăларас хăрушлăх пур çынсене вĕрентме, обществăлла ĕççене йĕркеленме, вăхăтлăх ĕç вырăнĕсене тума, пĕчĕк предпринимательствăна аталантарма, ĕççĕр гражданасене хăйсене валли ĕç вырăнĕ тупма тата кризисран тухма май паракан ытти тĕрлĕ мероприятисене пурнăçлама усă курмалла.

«Вĕрентӳ» нацпроект

Пирĕн вĕрентекенсем – чи лайăххисен шутĕнче

Кăçал Чăваш Республикинчи 110 учитель Раççейри çулсеренех конкурспа палăртакан 10 пин чи лайăх вĕрентекен шутне кĕнĕ. Пирĕн районтан çак конкурса пурĕ 12 вĕрентекен хутшăннă. Вĕсенчен виççĕшĕ – çĕнтерӳçĕсен ретĕнче: Орининти вăтам шкулта историпе обществознани предмечĕсене вĕрентекен Валентина Ивановна Алексеева, Юнкăри вăтам шкулта биологи предметне вĕрентекен Татьяна Владимировна Ермакова тата Муркашри вăтам шкулта вырăс чĕлхипе литературине вĕрентекен Елена Николаевна Ефанова.

Учительсен кунĕ тĕлне çĕнтерӳçĕсене 100-шер пин тенкĕ хавхалану укçи, çавăн пекех Раççей Федерацийĕн Вĕрентӳ министерствин Хисеп грамотисене парса чыслама палăртнă.

2006-2008 çулсенче районти 5 учитель çак конкурсра çĕнтерӳçĕ пулса тăнă.

Хамăр инф.

Пенси фондĕнчен пĕлтереççĕ

Соцпакет е укçа: çăмăллăхсем пур

2009 çултан тытăнса федераллă çăмăллăхсемпе усă куракан пенсионерсен социаллă пакетпа усă курас марри пирки çуллен заявлени çырмалла пулмасть.

Çĕнĕ йĕркене Раççей Федерацийĕн 2008 çулхи декабрĕн 22-мĕшĕнчи 269-мĕш номерлĕ «Уйрăм категорири граждансен пурлăх шайне ӳстерес тĕллевпе Раççей Федерацийĕн уйрăм законодательство акчĕсене улшăнусем кĕртесси çинчен» Федераллă саккунĕ палăртать. Халĕ çăмăллăхпа усă куракан соцпакет илес маррине пĕлтерсе çырни вăл шухăшне улăштарса соцпакета суйласа илнĕ пирки заявлени çыриччен вăйра тăрать. Заявлени памалли вăхăт унччченхи пекех юлать – октябрĕн 1-мĕшĕччен.

Кунпа пĕрлех федераллă çăмăллăхпа усă куракан çын 2008 çулта Пенси фондне соцпакет е унăн пайĕ кирлĕ марри пирки заявлени çырнă пулсан, 2009 çулта та, хыççăнхи çулсенче те соцпакет е унăн пайĕ вырăнне укçа илес тесен Пенси фондне пырса тепĕр хут заявлени çырма кирлĕ мар. Анчах та каярахпа пенсионерăн сывлăхĕ хавшарĕ, эмелсем тата санатори-курорт сиплевĕ кирлĕ пулсан, октябрĕн 1-мĕшĕччен соцпакет е унăн пайне илме заявлени çырса памалла. Çакă вăл çăмăллăхпа усă куракан урăхла заявлени çырайччене вăйра пулать.

Районĕпе федераллă çăмăллăхсемпе усă куракан 3 пин çын ытла шутланать. Çулталăк пуçланнăранпа социаллă пакет вырăнне укçа илес текенсенчен 209 заявлени йышăнтăмăр. 2008 çулта хăйсем çырнă заявленисемпе килĕшӳллĕн федераллă çăмăллăхсемпе усă курма тивĕçлисенчен 86,7 проценчĕ соцпакетпа усă курмасть.

Соцпакетăн уйăхри пĕтĕмĕшле хакĕ 641 тенкĕпе танлашать. Вăл шутран медицина пайĕ (тухтăр рецепчĕпе эмелсемпе тӳлевсĕр тивĕçтересси, тухтăр сĕннипе санаторисене кайма путевкăсем илесси) – 570 тенкĕ, транспорт пайĕ (хула çывăхĕнчи поездсемпе тӳлевсĕр çӳреме тата санаторисене кайса килме) – 71 тенкĕ.

Асăннă ыйтусем пирки тулли хурав Раççей Пенси фончĕн республикăри уйрăмĕнчен 58–59–45, Пенси фончĕн районти управленийĕнчен 62-8-91 номерсемпе шăнкăравласа ыйтса пĕлме пулать.

Е. АЛЕКСАНДРОВА,
РФ Пенси фончĕн районти управленийĕн пуçлăхĕ.

Радио итлекенсене пĕлме

Муркаш калаçма пуçлать

Хальхинче Наци радио хумĕсем çинче. Районта пурăнакансем 105 FM хумсем çинче Чăваш наци радио паракан передачăсене итлеме хăнăхрĕç пулĕ. Республика пурнăçне тĕплĕнрех çутатас тĕллевпе Чăваш наци радио республикăри хуласемпе районсене эрнере пĕр кун 30 минут уйăрма шутларĕ. Пĕчĕккĕн вĕсем хăйсене уйăрса панă вăхăтпа усă курма пуçларĕç ĕнтĕ. Муркаш районĕ хатĕрлесе панă программа вара пĕрремĕш хут çитес ытлари кун, августăн 4-мĕшĕнче, 17 сехетре тухать. Июль-август уйăхĕсенче хуласемпе районсем шăпах çак вăхăтра эфира тухма пуçлĕç. Вăл вăхăтра район хыпарĕсемпе паллашайманнисем вара тепĕр кун 8 сехетре итлеме пултараççĕ. Çапла майпа Муркаш калăрăмне Муркашсем кăна мар, пĕтĕм республикипех итлеме пуçлĕç. Эпир те çăмăллăнах ытти хуласемпе районсенче мĕн пулса иртни çинчен пĕлме пултарăпăр.

Апла пулсан август уйăхĕнче кашни ытлари кун, 17 сехетре, Чăваш наци радио хумĕ çинче Муркашсен передачине итлеме тăрăшăр.

Тата çакăн пирки те ыйтас килет. Районта хатĕрленĕ программа интереслĕ пуласси сирĕнтен те килет. Сирĕн патра мĕн çĕнни пур, мĕн пулса иртнĕ - çакăн çинчен пĕлтерсен аванччĕ. Хăвăр тăрăхри пултаруллă та маттур çынсем çинчен те систерĕр. Муркаша килсен район администрацийĕн 120-мĕш пӳлĕмне кĕрсе тухăр. Телефонĕ: 63-4-60.

Л.ТУКТИНА.

Хаклă вулакансем! Районти «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçата 2010 çулхи пĕрремĕш çур çулта илсе тăма унччченхи хакпах çырăнтараççĕ. Ултă уйăха çырăнмалли хак – 191 тенкĕ те 70 пус.

Райадминистрацире

Вĕсен ĕçĕ – ыттисемшĕн тĕслĕх

Район администрацийĕн пуçлăхĕн 2009 çулхи çĕртме уйăхĕн 22-мĕшĕнчи 351-мĕш номерлĕ йышăнăвĕпе çак ĕçченсене район администрацийĕн Хисеп грамотипе наградăланă:

1. Ял хуçалăх производствинче нумай çул ырми-канми ĕçленĕшĕн «Герой» ял хуçалăх производство кооперативĕн ĕнесене машинăпа сăвакан операторне **Надежда Михайловна БОРИСОВАНА** тата хуçалăхри тракторист-машиниста **Владимир Ильич БУРЦЕВА,** Суворов ячĕпе хисепленекен хуçалăхри ĕнесене машинăпа сăвакан оператора **Надежда Николаевна ОРЛОВАНА** тата хуçалăх механизаторне **Николай Витальевич ИВАШКИНА,** Ленин яч. хис. хуçалăхри **Юрий Витальевич НИКОЛАЕВ** трактониста, «Оринино» хуçалăхри кадрсен пайĕн инспекторне **Мария Александровна САВЕЛЬЕВАНА.**

2. Патшалăх ветеринари службинче нумай çул тухăçлă ĕçленĕшĕн «Выльăх чирĕсемпе кĕрешекен Муркаш районĕнчи станци» патшалăх учрежденийĕн Нискассинчи ветеринари участокĕн ветфельдшерне **Валентина Владимировна ЕРМОЛАЕВАНА.**

3. Халăх сывлăхне сыхлас тата потребительсен прависене хӳтĕлес ĕçре активлă пулнăшăн Чăваш Республикипе ĕçлекен Роспотребнадзор управленийĕн территори пайĕн 1-мĕш разрядлă специалистне **Светлана Леонидовна АЛЕКСЕЕВАНА.**

4. Кооперацин системинче нумай çул ырă кăмăлпа ĕçленĕшĕн Муркаш райповĕн Отарккăри çăкăр пекарнин пекарне **Людмила Зиноновна АРКАДЬЕВАНА.**

5. Обществăлла ĕçри хастарлăхшăн «Ветеран» производствăпа коммерци фирмин директорне **Алексей Иванович ВАСЮХИНА.**